

Kompresivní bandáž

Co je to kompresivní bandáž?

Kompresivní bandáž neboli léčba zevním tlakem je základem léčby žilních onemocnění. Jejím cílem je zmírnění příznaků (otoků, bolesti), hojení bércových vředů a prevence vzniku krevních sraženin a jejich vmetení do plic (tromboembolie). Používají se elastická obinadla nebo kompresivní punčochy. Kompresivní bandáž se může kombinovat s podáváním léků nebo s chirurgickou léčbou.

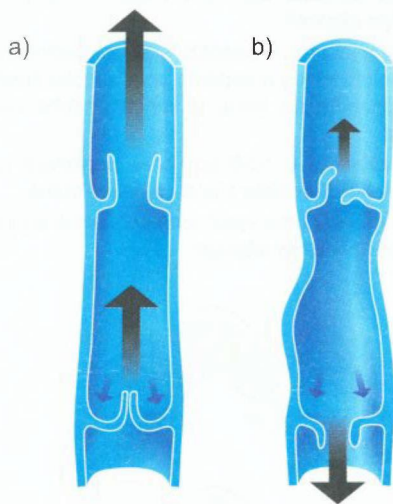

Jaké jsou typy kompresivní bandáže?

- A) Neelastická krátkotažná bandáž: uplatňuje se pouze při pohybu (brání zvýšení objemu končetiny), nepůsobí v klidu, nakládá se na několik dnů, i u ležících pacientů (v noci se neodstraňuje).
- B) Dlouhotažná aktivní bandáž: uplatňuje se při pohybu i v klidu, odstraňuje se na noc.
- C) Čtyřvrstvý obvaz nebo zinkokliohová bandáž se používají zejména při léčbě bércových vředů.
- D) Kompresivní punčochy jsou určeny k dlouhodobé léčbě po zvládnutí akutního stavu (po vyšetření bércového vředu, žilní trombózy, otoku).

Jak se kompresivní bandáž používá?

- Účinek kompresivní bandáže závisí na tom, zda je správně naložena. Alespoň zpočátku bandáž nakládá lékař nebo zdravotní sestra, kteří by měli pacienta zacvičit ve správné technice.
- Šířka obinadla je 8 – 10 cm.
- Bandáž nakládáme hned ráno nejlépe ještě na lůžku, nejpozději po celkové ranní hygieně.
- Při nakládání bandáže je končetina ve vodorovné poloze a je ohnutá v kotníku.
- Začíná se od nártu, překrývá se nárt i pata a postupuje se výše na lýtko až na stehno.
- U kotníku navinujeme pevněji a směrem výše natahování obinadla zmírňujeme.
- Naložená kompresivní bandáž musí umožňovat krouživý pohyb nohou v kotníku. Pokud končetina s bandáží mění barvu, chladne nebo se stupňuje bolest, bandáž si sundejte a obraťte se na lékaře nebo zdravotní sestru.
- Pokud končetina otéká i při bandáží (večerní otok nad kotníkem), je třeba naložit bandáž znovu s vyšším tlakem.
- Na noc se dlouhotažné obinadlo sundává.
- Bandáž se obvykle používá několik měsíců, poté se přechází na kompresivní punčochy.
- Pružnost obinadel při delším používání klesá, proto je třeba 2x – 3x ročně obinadlo či punčochy vyměnit.

Obr 1. Schematické znázornění toku krve v žilách dolních končetin: a) při správné funkci chlopní, b) při porušené funkci chlopní

Jakým mechanismem kompresivní bandáž působí?

Kompresivní bandáž působí svým zevním tlakem na stěnu žil:

1. Zužuje průsvit žil (často i obnovuje domykavost chlopní), čímž urychluje návrat žilní krve k srdci a brání městnání krve v dolních končetinách.
2. Urychluje odtok lymfy.
3. Urychlení průtoku krve a lymfy podporuje vstřebávání tekutiny a bílkovin z tkání do kapilár a lymfatických cév, a tím zmenšuje otok.
4. Rychlejší průtok krve brání tvorbě krevních sraženin.
5. Odstraněním otoku dojde k lepšímu zásobení tkání tepnou krví.
6. Lepší průtok krve vede k hojení bércových vředů.

Technika nakládání kompresivního obinadla

1. Končetina je ve vodorovné poloze a noha je ohnutá v kotníku.
2. Kolem kotníku přiložíme vatou k vyrovnání nerovností na povrchu končetiny, aby bandáž příliš netlačila na kostní výstupky.
3. V jedné ruce držíme volný konec obinadla, v dlaní druhé ruky (praváci v pravé) jeho část stočenou do ruličky.
4. První otáčku vedeme od paty přes nárt na patu.
5. Druhou otáčku vedeme směrem nahoru (k holeni), otáčky se těsně překrývají, nejméně z jedné poloviny.
6. Třetí otáčku vedeme zpět dolů přes nárt pod patu a chodidlo, body 4, 5 a 6 můžeme zopakovat.
7. Dále pokračujeme v otáčkách směrem nahoru.
8. Směrem nahoru snižujeme hustotu a pevnost otáček.
9. Konec obinadla upevníme v horní části lýtka, nejlépe náplastí.
10. Pokračujeme-li v bandáži stehna, podložíme podkolení vatou a vedeme první otáčku nového obinadla na lýtku, u konce prvního obinadla.
11. Pokračujeme v otáčkách přes podkolení na stehno, češka může zůstat částečně volná.
12. Obinadlo vedeme vzestupně po stehně a jeho konec upevníme náplastí.

